

● ● ●

รายงานผลการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอก ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

รายงานผลการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจ
ของสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1. ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

กิจกรรม “Violence through different lenses : ออกแบบระบบเพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยในกระบวนการยุติธรรม โดยจัดกิจกรรมจำนวน 5 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2567

ครั้งที่ 2 วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2567

ครั้งที่ 3 วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2567

ครั้งที่ 4 วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2567

ครั้งที่ 5 วันที่ 6 มีนาคม 2567

2. หลักการและเหตุผล

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) ในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการพัฒนาองค์ความรู้ด้านหลักนิติธรรม ได้ให้ความสำคัญกับส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ และนวัตกรรมด้านหลักนิติธรรม เสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งให้ความรู้ทางกฎหมายและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม โดยประสานความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ เพื่อนำไปสู่ความการเคารพในหลักนิติธรรมและวัฒนธรรม แห่งการเคารพกติกาก

สถาบันฯ เล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน จึงร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ สถาบันนิติวัชร์ สำนักงานอัยการ และโครงการพัฒนาสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) จัดกิจกรรม “Violence through different lenses : ออกแบบระบบเพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยในกระบวนการยุติธรรม เพื่อเปิดโอกาสและสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำความเข้าใจปัญหาเกี่ยวกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และร่วมกันออกแบบและหาแนวทางในการส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมให้เป็นที่ปลอดภัย ลดอุปสรรคในการเข้าถึงความยุติธรรมสำหรับทุกคน โดยเฉพาะช่วงเวลาก่อนการพิจารณา (Pre-trial services) โดยใช้เครื่องมือเชิงนวัตกรรม เช่น Systems Thinking, Design Thinking และ Futures Thinking

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและภาคประชาสังคมทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงในกระบวนการยุติธรรมผ่านมุมมองของประชาชนในฐานะผู้รับบริการอย่างลึกซึ้ง

3.2 เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย ให้สามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะของกลุ่มเปราะบางได้มากขึ้น

4. สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

- ผู้ปฏิบัติงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม
- ภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง

5. ผลจากการมีส่วนร่วม

ผลจากการจัดกิจกรรม “Violence through different lenses : ออกแบบระบบเพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยในกระบวนการยุติธรรม ได้ (ร่าง) โครงการเพื่อจัดการกับปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการยุติธรรม จำนวน 2 โครงการ ซึ่งสามารถนำไปสู่การพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย ดังนี้

1. การใช้มาตรการทางภาษีในการจูงใจให้เอกชนสนับสนุนการดำเนินการของภาครัฐในการจัดการกับปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากข้อค้นพบส่วนหนึ่งจากการทำกิจกรรมคือการที่ภาครัฐขาดงบประมาณในการดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอจนเกิดภาวะงานล้นคน ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือในส่วนของสถานที่ เครื่องมือ หรืองบประมาณในการสนับสนุนในการทำงานของผู้เจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐอย่างเพียงพอ โดยในส่วนนี้ทางผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มาจากภาคเอกชนและประชาชนเห็นว่าเป็นช่องทางซึ่งภาคเอกชนยินดีให้การสนับสนุนเพราะไม่ต่างจากการใช้ช่องทางการบริจาคเพื่อประโยชน์ทางภาษีนั่นเอง

2. การจัดตั้งระบบดูแลสุขภาพทางกายและทางใจของผู้ปฏิบัติงาน โดยในการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้มีการเสนอโครงการในลักษณะนี้มากกว่าหนึ่งโครงการ เนื่องจากข้อค้นพบที่ว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการยุติธรรมนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่อยู่ภายใต้แรงกดดันและสภาวะงานล้นคนซึ่งสุดท้ายผลจากแรงกดดันและสภาวะดังกล่าวจะถูกนำไประบายกับประชาชนซึ่งเป็นผู้ใช้บริการ ดังนั้น การจัดการเกี่ยวกับสุขภาพทางกายและทางใจของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นปกติจะช่วยแก้ไขปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการยุติธรรมได้โดยตรง

6. การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน

สถาบันฯ และหน่วยงานที่ร่วมจัดกิจกรรม จะได้นำข้อค้นพบ ข้อคิดเห็น และแนวทางจากการจัดกิจกรรมไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย โดยเฉพาะการออกแบบระบบเพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยในกระบวนการยุติธรรม สำหรับกลุ่มเปราะบางอย่างเด็ก ผู้หญิง และผู้มีความหลากหลายทางเพศ และเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต่อไป

7. ภาพการประชุม

